

CONCLUSIONS DEL 5è CURSET D'ARQUITECTURA POPULAR
"RELIGIOSITAT EN L'ARQUITECTURA POPULAR"

Agost de 2004

1. Les ermites amb els aplecs, els goigs i la devoció que generen, pertanyen a una arquitectura simbòlica que genera un fort sentiment d'identitat, encara a l'actualitat, a la vegada que contribueixen a cohesionar i enfortir els vincles entre la població.
2. Les creus de pedra eren escultures situades a les sortides dels camins dels pobles. Les creus de terme també eren de pedra. Estaven als caps dels municipis. La seva existència ens parla, una vegada més, dels elements simbòlics que presidien la vida de la comunitat amb funcions de fita i de protecció.
3. Les múltiples llegendes que hi ha sobre les construccions, com les dels "ponts del diable", són degudes al fet que cada nova construcció implicava un intrusisme en la natura i calia fer un ritual, com de respecte, cap a ella.
4. Els goigs són composicions poètico-musicals lligades a indrets de devoció en paratges singulars que conserven mots elements de la tradició oral.
5. Els cementiris, molt variats segons els indrets, mostren la cultura de la mort segons les diferents societats. Hauríem de recuperar per als cementiris un caràcter més obert i familiar.
6. Molts dels santuaris i ermites són d'origen medieval, ampliat posteriorment. Caldria respectar les característiques de cada època. Els interiors d'aquestes esglésies i santuaris, a partir del S. XVI, són enguixats perquè amaguen una pedra ordinària no apta per a ser vista, cosa que caldria tenir en compte en totes les restauracions i rehabilitacions. En canvi, quan els carreus són regulars és perquè siguin vistos.
7. La diferència entre l'arquitectura culta i la popular és tan petita que en alguns casos és un mateix constructor que ha participat en els dos estils.
8. Demanem que aquestes construccions populars siguin declarades monuments quan siguin construccions de tipus excepcional.
9. La catalogació de les obres d'un municipi continua sent la millor manera de descobrir la riquesa de l'indret, tal com ha quedat demostrat en el cas dels municipis de Torrefeta i Florejacs, Torà, Sanaüja, Ivorra, Estaràs i Artesa de Segre. Cal que els ajuntaments prenguin consciència de que és una feina indispensable per a poder qualificar i quantificar el territori.
10. Demanem que la notable col·lecció d'esteles discoïdals de Sanaüja, que ara són a l'exterior del cementiri, exposades a una progressiva degradació, se situïn en un local tancat, protegit de les inclemències exteriors.
11. Després de visitar diversos pobles, hem detectat una anarquia en les actuacions, en barrejar elements desconnectats, com una paret de totxana tocant a un santuari, un aplatat de pedra en indrets que empitjoren la situació original, etc.. Els Ajuntaments s'haurien d'assessorar en aquest tipus d'actuacions.

12. Per a poder comprendre la iconografia religiosa cal tenir assimilades unes nocions bàsiques de cultura de la religió, que han de ser transmises a través de l'ensenyament.

Tàrrega, 6 d'agost de 2004
